

Seskok z hranice vesmÄru 1/2

Red Bull Stratos je misÄ kÄ hranici vesmÄru, kterÄ mÄi ambice pÄ™ekonat limity, jeÄ existovaly 50 let. Felix Baumgartner podnikne let ve stratosférickém balÄnu do 120 000 stop (vÄce než 36,5 km, pozn. pÄ™ekl.), odkud skoÄ-zpÄt na zem. PÄ™i volném pádu chce pÄ™ekonat rychlost zvuku. TÄm vÄdcÄ a specialistÄ se sÄ Felixem zamÄjÄ- na to, aby mise pÄ™inesla cennÄ poznatky o lidskÄ odolnosti a technologiÄ-ch. PrvnÄ- ÄlÄjek pÄ™inÄjÄ- krÄtkÄ shrnutÄ historie.

volnÄ pÄ™elÄeno zÄ <http://www.redbullstratos.com>,

VÄ padesÄtÄ½ch letech 20. stoletÄ- vÄdci snili o poznÄjÄnÄ- vyÄjÄ-ch vrstev atmosféry. Nejprve ale nÄkdo musel dokÄzat, Äe ÄlovÄk mÄÄe pÄ™eÄ-t vÄ tak extrémnÄ-ch podmÄnkÄch. Ten nÄkdo byl Joe Kittinger, jehoÄ mise Manhigh a Excelsior zmÄnily historii.

Projekt Manhight skuteÄÄ^oval balÄnovÄ© lety sÄ lidskou posÄdkou, kterÄ© prozkoumÄvaly vyÄjÄ-Ä vrstvy atmosféry a shromaÄovaly data o lidskÄ fyziologii a psychologiii, designu kapsule, aerodynamice, kosmickÄ radiaci, meteorologii a trÄningu astronautÄ. 2. Äervna 1957 Joe pilotoval balÄn a pÄ™etlakovou kapsuli aÄ do 97000 stop (29.5 km), coÄ byl neoficiÄlnÄ- rekord a NASA rok potÄ© zahÄjila program vesmÄ-rnÄ½ch letÄ Mercury.

Projekt Excelsior testoval, zda mohou piloti pÄ™eÄÄ-t opuÄtÄnÄ- letounu ve vysokÄ½ch vÄ½jkÄch. Joe skuteÄÄnil tÄ™i seskoky. ZatÄmco tÄ™etÄ- seskok ustanovil rekord, kterÄ½ platÄ- dodnes, prvnÄ- seskok byl tehdy pro Joea souÄasnÄ- mÄjlem i poslednÄ-.

Excelsior I: 16. Listopadu, 1959 Joe skoÄil zÄ vÄ½jkÄy vÄce než 76 400 stop (23 km). KdyÄ ÄasovaÄ otevítel jeho hlavnÄ- padÄjk pÄ™Ä-liÄ; brzy, pÄ™eÄjel Joe do nekontrolovanÄ© rotace, pÄ™i kterÄ© se mu ÄÄÄ-ry zamotal okolo krku a Joe upadl do bezvÄdomÄ-. ZachrÄnil ho automatickÄ½ systÄm pro otevÄ-rÄnÄ- zÄjloÄnÄ-ho padÄjku.

Excelsior II: O necelÄ½ mÄsÄ-c pozdÄji, 11. prosince. 1959 Joe skoÄil ze 74700 stop (23 km) a bezpeÄnÄ- pÄ™istÄjl na zemi. TÄm, povzbuzen tÄ-mto ÄspÄchem, ustanovil novÄ½ cÄ-I - seskok ze 100 000 stop (30 km).

Excelsior III: 16. srpna 1960 Joe dosáhl výšky 102 800 stop (včetně nečistot 31 km). Aťkoliv se mu nenafoukla jedna rukavice, což Joeovi způsobilo předem omrzliny jeho ruky, zhluboka se nadechl a krátkce pomodlil: "Bože, opatruj mne" a seskočil. Volný pád trval 4 minuty 36 sekund a dosáhl průměrnou rychlostí 614 mph (988 km/hod). V 18 000 stopách (5,5 km) otevřel padák: celková čas seskoku až do přistání byl 13 minut 45 sekund. Mise byla úspěšná.